

به نام دوست

اصول و کلیات خدمات سلامت			
مدرس: اساتید گروه پزشکی اجتماعی دکتر میررضایی		گروه هدف: دانشجویان پزشکی	کد درس: ۱۳۳
نوع درس: نظری	تعداد ساعات: ۲۶	مقطع: علوم پایه	تعداد واحد: ۱.۶
لینک شرکت در جلسات مجازی: https://www.skyroom.online/ch/shmu/principles-of-health-services-medicine-drmirrezaei			

مقدمه:

دانشجو در این درس باید با کلیات و تاریخچه سلامت در ایران و جهان و با انواع نظام های عرضه سلامت در جهان آشنا شود. مفاهیم سلامت و بیماری را درک کند، و خطرات تهدید کننده سلامت و گذار سلامت در جهان و ایران را بشناسد. با مفهوم سلامت برای همه و سطوح پیشگیری آشنا شده و بتواند مراقبت های بهداشتی اولیه را بکار گیرد و بر اساس سطوح پیشگیری مراجعین را مدیریت و ارزیابی خطر کند. با نقش سازمان های ملی و فرا ملی در توسعه سلامت آشنا شود. با مفاهیم اولیه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا شده و بتواند ارتباط بهداشتی برقرار کند و مراجعین را در زمینه خدمات سلامت آموزش بدهد. با اهداف توسعه پایدار آشنا شود و نقش عوامل اجتماعی موثر بر سلامت را شناخته تا بتواند در مدیریت بیمار آن ها را به کار ببندد. با اهمیت بهداشت محیط، و بهداشت حرفه ای آشنا شده و نقش آنها را در ارتقای سلامت جمعیت بشناسد. با بهداشت مواد غذایی و نقش تغذیه در سلامت اشنایی پیدا کرده و بتواند در حوزه های مرتبط اصول آن را به کار ببندد. اهمیت سلامت دهان و دندان را درک کند. با ارزیابی فناوری سلامت آشنا شود. برنامه ایمن سازی را بشناسد و بتواند اجرای آنرا هدایت نماید.

هدف کلی:

در این درس دانشجو با اصول اولیه و زیر بنایی سلامت آشنا می شود تا بتواند به عنوان پزشک در حفظ و ارتقای سلامت فرد و جمعیت فعالیت کند.

محتوای ضروری درس:

- کلیات و تاریخچه سلامت عمومی در ایران و جهان - سیر تکامل شامل Development Millennium, HFA Goals (MDGs), primary healthcare (PHC), universal health coverage (UHC)
- مفاهیم سلامت و بیماری و سطوح پیشگیری
- نظام مراقبت های اولیه سلامت (PHC1)
- نظام مراقبت های اولیه سلامت (PHC2)
- سیمای سلامت در جهان و ایران بر اساس شاخص ها
- سازمان های محلی، ملی و فراملی مرتبط با سلامت
- عوامل محیطی مرتبط با سلامت (هوا، آب، مواد زائد جامد و پسماندها، مواد غذایی)
- عوامل اجتماعی مرتبط با سلامت
- سلامت و ایمنی محیط کار
- اصول و کلیات ایمن سازی
- اصول مدیریت خدمات سلامت
- آموزش و ارتقای سلامت
- حقوق دریافت کنندگان خدمات سلامت

اهداف رفتاری ویژه:

دانشجویان پس از طی دوره باید بتوانند

- تعاریف و مفاهیم مربوط به بهداشت عمومی را بیان نمایند
- مفاهیم مربوط به سلامتی و بیماری را توضیح دهند
- عوامل مؤثر بر سلامتی و ارتقاء آن را بیان نمایند
- طیف سلامتی را توضیح دهند
- شاخص های بهداشتی را تعریف و موارد استفاده از شاخص ها را در بهداشت عمومی شرح دهند
- رئوس کلی برنامه های کشوری مبارزه با بیماری های شایع در ایران را بیان نمایند
- اصول کلی مراقبت های بهداشتی مادر و کودک و اهمیت آنها را شرح دهند
- معیارها و شاخص های مورد استفاده در تعیین وضعیت سلامتی یک جامعه را بیان نمایند.
- با توجه به شاخص های بهداشتی، سیمای وضعیت سلامت و رئوس کلی مسایل و مشکلات بهداشتی کشور را بیان نمایند
- نظام های بهداشتی درمانی جهان و عوامل تأثیر گذار در تنوع آن در کشورهای مختلف را با ذکر اولویت آن بیان نمایند
- ویژگی نظام بهداشت و درمان کشور و تناسب آن را با نظام های بهداشت و درمان جهان توضیح دهند
- تعاریف مراقبتهای اولیه درمانی و مراقبت های اولیه بهداشتی و ارتباط آنها را شرح دهند
- اصول کلی و حداقل اجزای مراقبتهای اولیه بهداشتی را فهرست نمایند
- اجزای مراقبتهای اولیه بهداشتی در ایران را فهرست نمایند

- سطوح مختلف پیشگیری و اهمیت و ارتباط آنها را توضیح دهند و ویژگی و وظایف هرکدام را بیان نمایند .
- سطوح مختلف شبکه مراقبتهای بهداشتی درمانی در کشور و تعاریف و مفاهیم مربوط به بهداشت محیط و تقسیم بندی آن بر اساس عوامل محیطی را بیان نمایند
- بیماری های منطقه از طریق آب، هوا و مواد غذایی و راههای پیشگیری و کنترل آنها را بیان نمایند
- بیماری های قابل پیشگیری با واکسن را در برنامه کشوری لیست نمایند
- تعاریف و مفاهیم مربوط به بهداشت حرفه ای و بیماری های شغلی را بیان نمایند
- اصول کلی پیشگیری و کنترل بیماری های شغلی را بیان نمایند
- تعاریف، مفاهیم و اصول کلی مدیریت و وظایف اساسی مدیر را توضیح دهند
- اصول و مراحل کلی برنامه ریزی خدمات بهداشتی درمانی را فهرست نمایند
- سیر تحولات بهداشت و سلامتی در جهان را بیان نمایند
- اهمیت آموزش بهداشت، اهداف و اصول آن را بیان نمایند
- روش های مختلف آموزش بهداشت و ویژگی های هرکدام را توضیح دهند
- انواع وسایل کمک آموزشی را فهرست نمایند.

محتوا و نحوه ارائه درس				
جلسه	موضوع (محتوای تدریس)	حیطه	مکانهای آموزشی *	مدرس
۱	تاریخچه بهداشت و سلامت	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۲	مفاهیم مربوط به سلامت و بیماری و طیف سلامتی	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۳	عوامل تاثیر گذار بر سلامت	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۴	شاخص های بهداشتی و موارد استفاده از شاخص ها در بهداشت عمومی	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد

۵	اصول کلی و حداقل اجزای مراقبتهای اولیه بهداشتی و سطوح اولیه، ثانویه و ثالثیه در خدمات بهداشتی کشور و اهمیت ارائه آنها	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۶	معیارها و شاخص های مورد استفاده در تعیین وضعیت سلامتی یک جامعه	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۷	نظام های بهداشتی درمانی حاکم بر ملل دنیا و بیان خصوصیات آنها و نقش بیمه در بهداشت عمومی	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۸	ویژگی نظام بهداشت و درمان کشور	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۹	اصول کلی بهداشت مادر و کودک	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۱۰	تعریف آموزش بهداشت، روش های آموزشی و استفاده از وسایل کمک آموزشی و نحوه طراحی یک برنامه آموزش بهداشت	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۱۱	اصول ایمن سازی، اهمیت آن، شناخت بیماری های قابل پیشگیری، واکسن، نحوه نگهداری ، تجویز و برنامه واکسیناسیون روتین کشوری	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۱۲	تعریف بهداشت حرفه ای ، بیماری های شغلی و راههای پیشگیری از بروز آن در محیط و تعریف بهداشت محیط و تقسیم بندی آن	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد
۱۳	بیماری های منتقله از طریق آب ، هوا و مواد غذایی و راه های پیشگیری از آنها	شناختی	آموزش حضوری یا مجازی	استاد

*در زمان شیوع بیماری کرونا بر اساس دستورالعمل دانشکده پزشکی کلاس ها به صورت مجازی برگزار خواهد شد.

روشهای تدریس : محتوی به صورت سخنرانی، با استفاده از وسایل کمک آموزشی و بحث گروهی ارائه میگردد .

مواد آموزشی وسایل کمک آموزشی: دیتا پروژکتور، تخته وایت برد

وظایف و تکالیف دانشجوی: حضور به موقع و مشارکت در بحث های گروهی، ارائه کنفرانس درباره موضوعی که استاد به او واگذار می نماید .

ارزشیابی:

الف: روشهای ارزشیابی دانشجویان در طول ترم: بررسی میزان مشارکت دانشجو در بحث گروهی در طول ترم، طرح سوال برای جلسه آینده و نمره دهی به پاسخ ها

ب: روشهای ارزشیابی دانشجویان در پایان ترم: در پایان دوره با طرح سئوالت MCQ امتحان برگزار می گردد. بخشی از نمره (تا ۲۰٪ نمره کل) به حضور منظم و مشارکت در بحثهای گروهی و ارائه مطلب توسط دانشجویان اختصاص می باید .

منابع:

درسنامه جامع بهداشت عمومی تالیف دکتر حسین حاتمی و همکاران

اصول و کلیات خدمات سلامت دکتر محمد خواجه دلویی و همکاران . انتشارات دانشکده مشهد ۱۳۹۹

برنامه کشوری واکسیناسیون ویرایش ۱۳۹۴